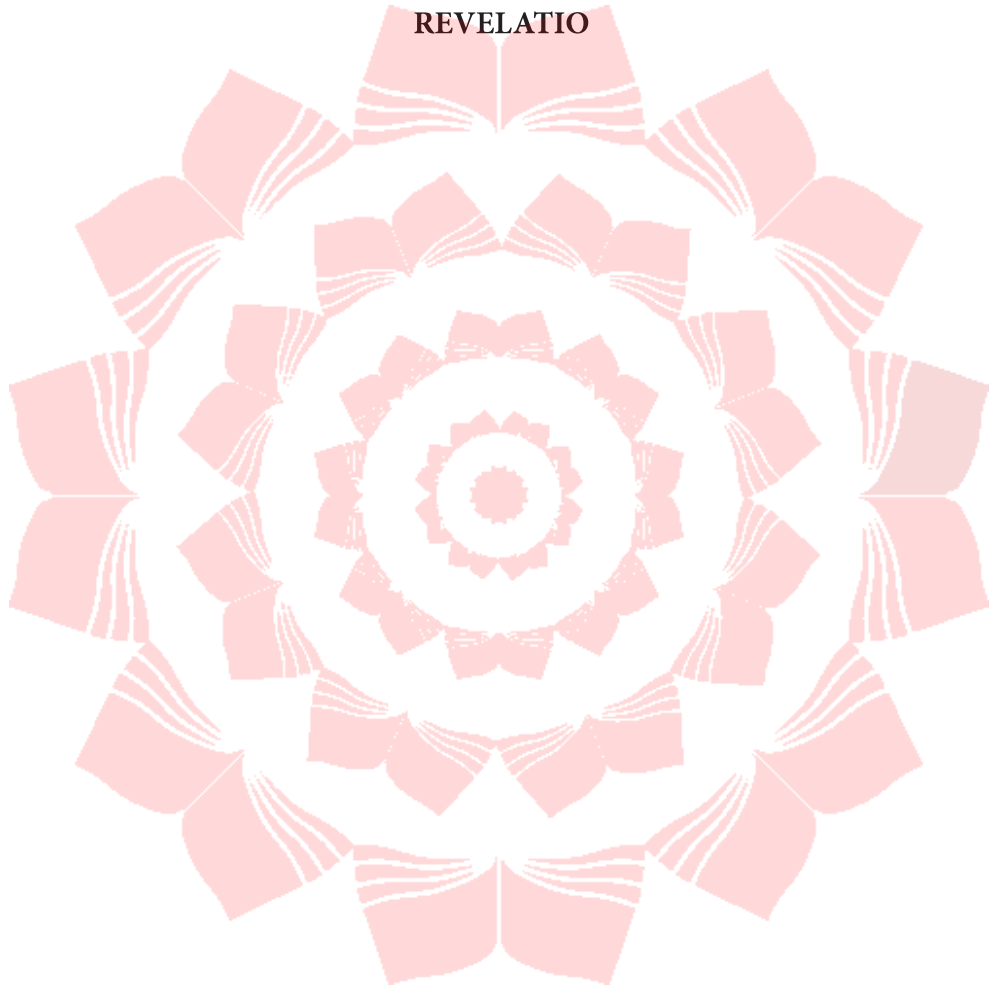
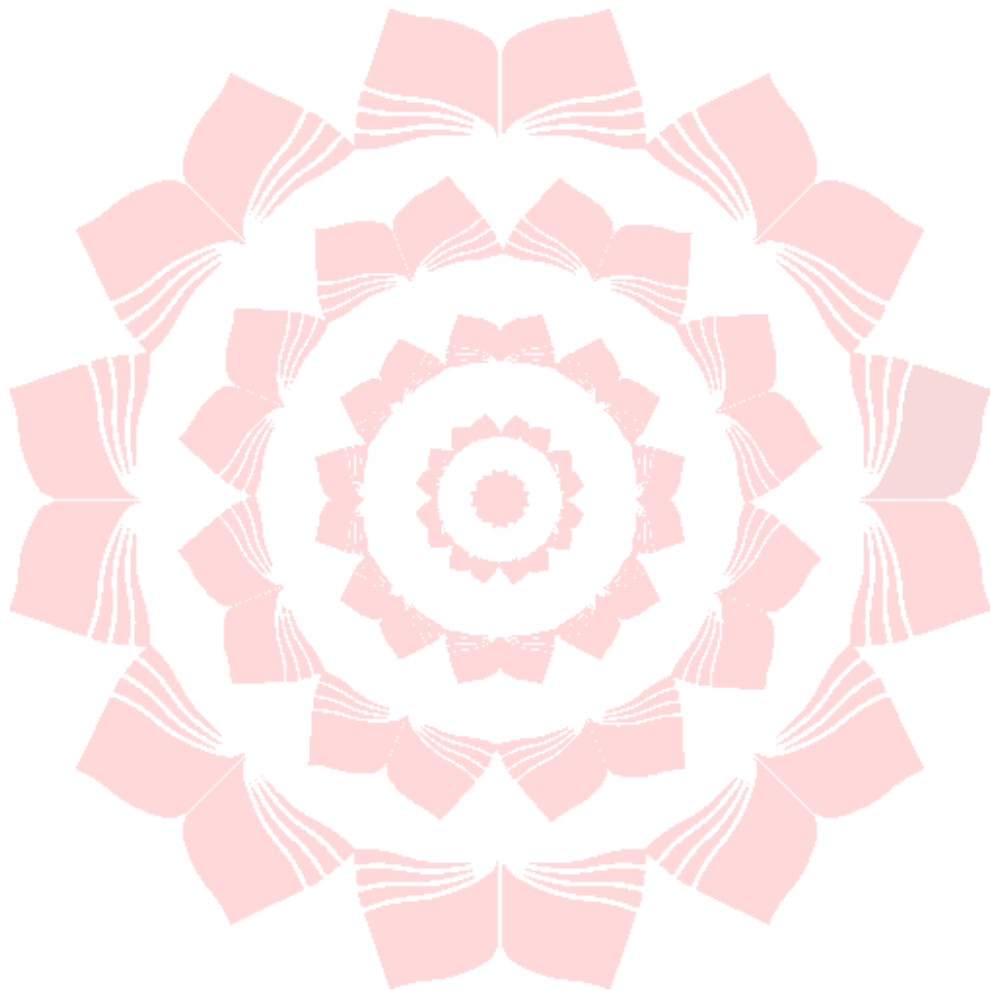

REVELATIO

— | — | —

WILHELM DANCĂ

MYSTERIUM CHRISTI

VII

Meditații la Evanghelia după Ioan

Ratio et Revelatio
2024

Redactor: Otniel Vereș
Coperta: Gabi Giulușan
DTP: Paula Iulia Cionca

Imagine coperta I: Sfântul Ioan Evanghelistul, *Codex
Rabbula*, sec. VI

Copyright © Ratio et Revelatio, 2024

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DANĂ, WILHELM

Mysterium Christi/Wilhelm Dancă – Oradea: Ratio
et Revelatio, 2020-2024

7 vol.

ISBN 978-606-9659-17-5

Vol. 7. : Meditații la Evanghelia după Ioan. - 2024. - ISBN
978-630-6657-20-9

2

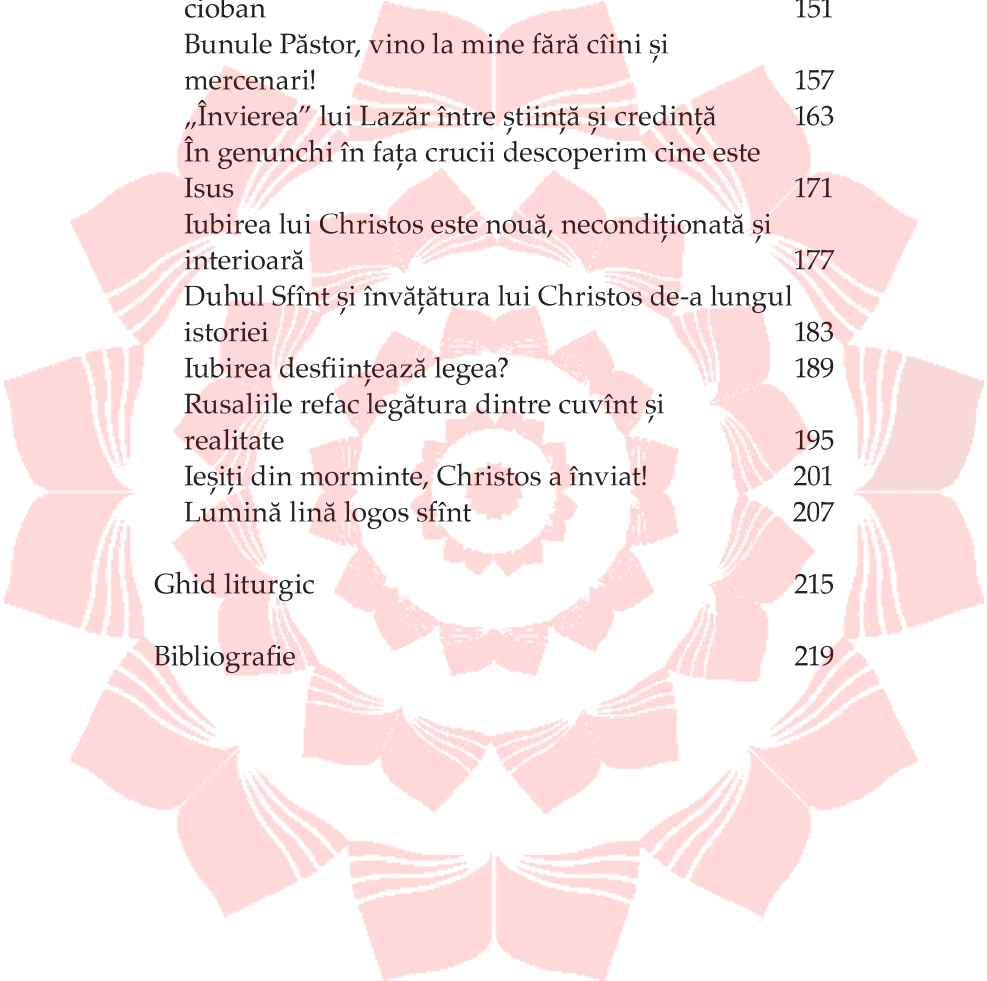

Editura Ratio et Revelatio
Str. Sofiei nr. 3, Oradea, Bihor, România, 410183
e-mail: office@ratioetrevelatio.com

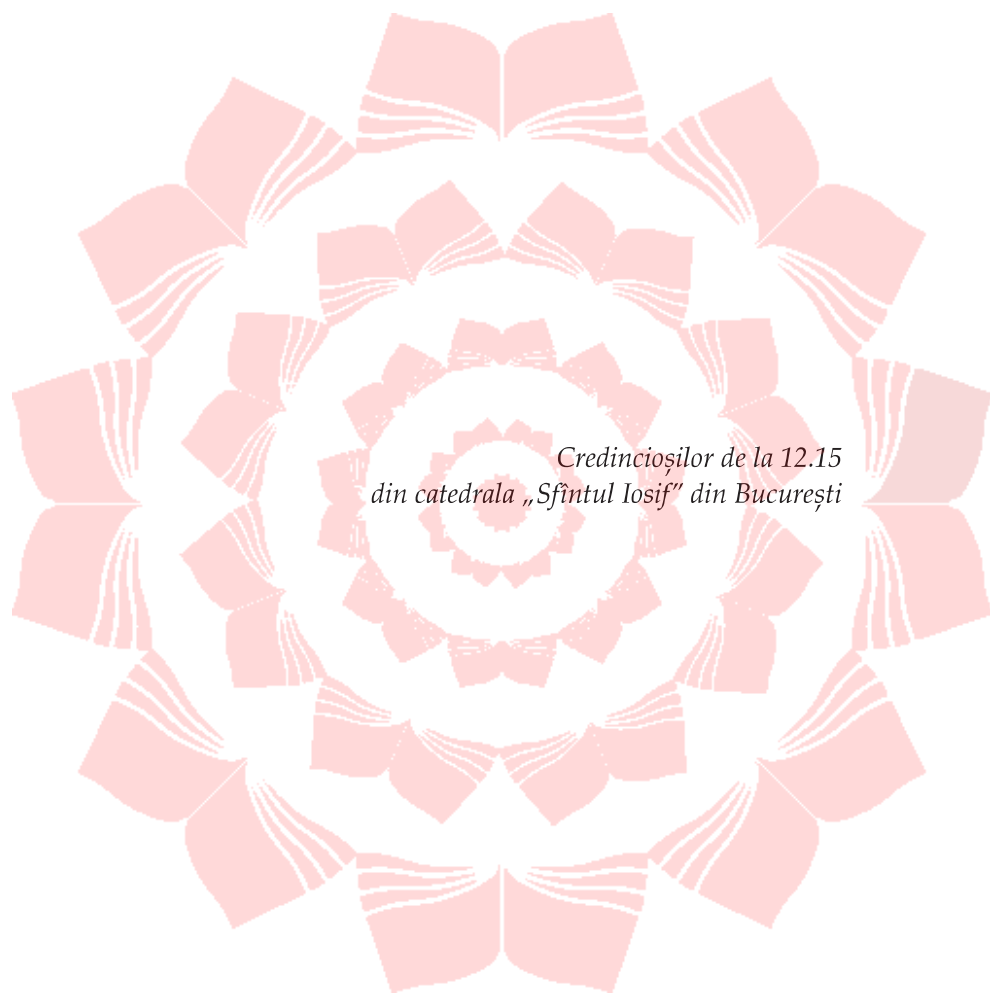
www.ratioetrevelatio.com

Cuprins

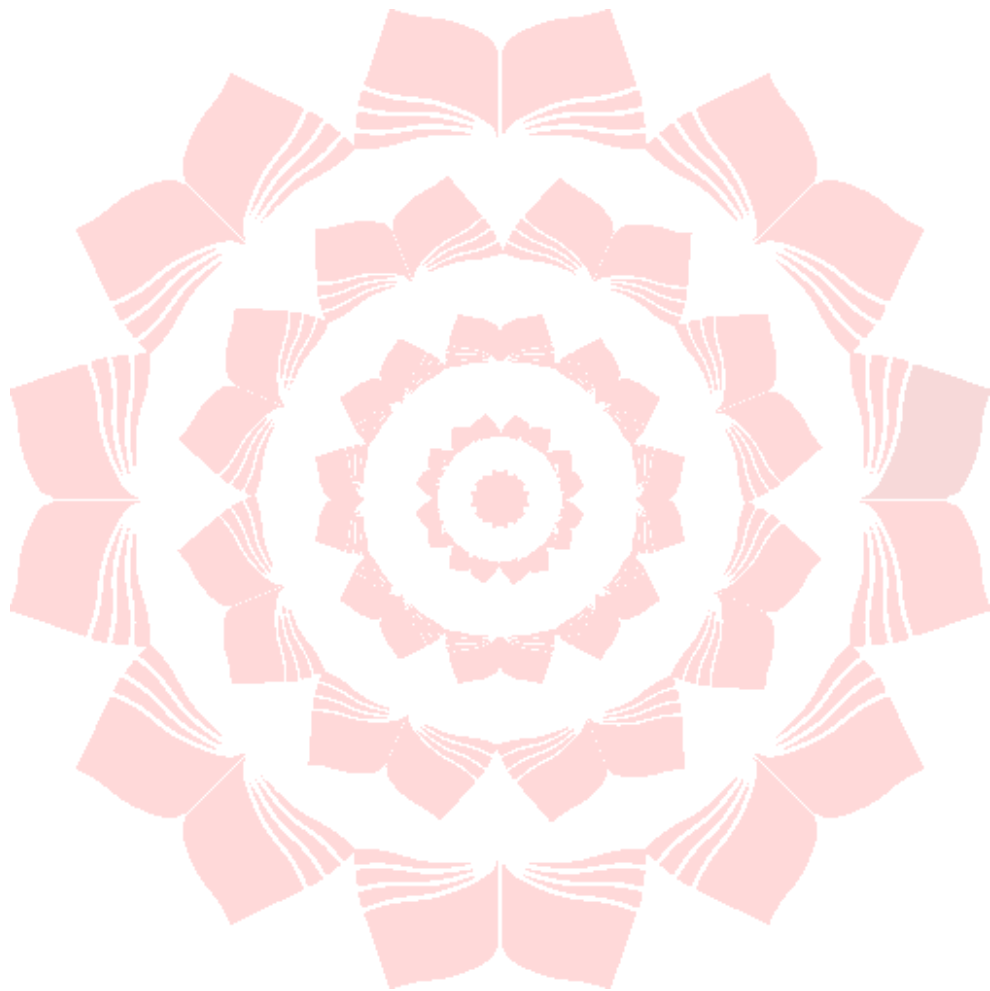
Cuvînt-înainte	9
Logosul întrupat și cuvintele înghețate	21
Bucurați-vă, Nașterea Domnului este aproape!	33
Crăciunul sau cum să trăim într-o lume mai bună	39
Crăciunul a sosit și creștinul s-a înnoit	45
Crăciunul cheamă omul la credință concretă	51
Iubiți Pruncul, nu-l sufocați!	57
Cuvîntul întrupat lărgeste rațiunea umană	63
Să fim martori ai lui Isus, nu judecători sau procurori!	67
Convertiți-vă și credeți în Evanghelie!	73
Să purtăm crucea cu ochi deschiși!	79
Crucea purtată din iubire conduce la simpatie anticipată	83
Rugăciunea, semn al iubirii din Sfînta Treime	89
Domnul este însetat de iubirea omului	95
Firimiturile euharistice și viitorul Bisericii	101
Euharistia satisface foamea și setea omului de veșnicie	107
Euharistia, prezență reală a lui Christos, nu metaforică sau simbolică	113
Euharistia, prezență reală a lui Christos, universală și particulară	121
Euharistia, prezență reală și tăcută a lui Christos	127
Pentru femeia prinsă în adulter: iertare și responsabilitate	133
„Pedepsele” din pandemie, fulgere care luminează?	139

Păstorul cel bun folosește prenumele când vorbește cu noi	145
Păstorul cel bun face diferența între păstor și cioban	151
Bunule Păstor, vino la mine fără cîini și mercenari!	157
„Învierea” lui Lazăr între știință și credință	163
În genunchi în fața crucii descoperim cine este Isus	171
Iubirea lui Christos este nouă, necondiționată și interioară	177
Duhul Sfînt și învățătura lui Christos de-a lungul istoriei	183
Iubirea desființează legea?	189
Rusaliile refac legătura dintre cuvînt și realitate	195
Ieșiți din morminte, Christos a înviat!	201
Lumină lină logos sfînt	207
Ghid liturgic	215
Bibliografie	219

*Credincioșilor de la 12.15
din catedrala „Sfântul Iosif” din București*

Cuvînt-înainte

Evanghelia după Ioan a fost „transmisă” de sfîntul apostol Ioan (10-98) și redactată de discipoli din școala sa în jurul anului 100. Ioan era fratele lui Iacob; doi frați care au făcut parte din grupul celor Doisprezece apostoli. Tatăl lor, Zebedeu, era pescar, în Betsaida, la Marea Galileei. Pe mama lor o chema Maria-Salomaea.

Evanghelia după Ioan a fost scrisă cîțiva zeci de ani după ce au avut loc evenimentele din viața lui Isus și a primei comunități de discipoli. Faptul că a fost elaborată mai tîrziu se deduce și din textul propriu-zis, care conține elemente de sudură ce au fost introduse cam forțat și, de asemenea, din fragmentele care nu au legătură cu contextul în care sînt plasate. De exemplu, versetele 13-21 și versetele 31-36 din capitolul 3. Specialiștii în studii biblice afirmă că varianta *Evangheliei după Ioan* pe care o avem astăzi a fost scrisă de ucenicii autorului, care au introdus episodul cu femeia adulteră (7, 53-8,11) și au adăugat capitolul 21, precum și alte însemnări, cum ar fi cele din capitolul 4, 2 și 44.

Evanghelia nu conține nicio referință exactă la identitatea autorului. Totuși, în capitolul 21, 24 se vorbește despre „ucenicul pe care îl iubea Isus”, adică, acela despre care se vorbește în contextul evenimentelor pascale (13, 23; 19, 26; 20, 2). Începînd cu secolul al II-lea, tradiția Bisericii îl numește Ioan și afirmă că este „unul dintre fiii lui Zebedeu” sau „unul dintre cei Doisprezece apostoli”. Sfîntul Irineu (130-202), ucenic al Sfîntului Policarp

WILHELM DANCĂ

(69-155), care l-a auzit pe învățătorul său vorbind de multe ori despre conversațiile sale cu apostolul Ioan, nu are nicio ezitare și îl identifică pe autorul celei de-a patra Evanghelii cu Ioan, „fiul lui Zebedeu, unul dintre cei Doisprezece apostoli”. Ceva mai târziu, canonul lui Muratori (scris între 170-200), Clement Alexandrinul (150-215), Origen (185-254) și Tertulian (160-240) susțin cu tărie că Ioan, „unul dintre cei Doisprezece”, este autorul.

Printre argumentele de natură interioară în favoarea identificării autorului cu Ioan, „un iudeu din Betsaida Palestinei”, este faptul că locurile, persoanele și evenimentele sînt descrise atît de detaliat încît ai impresia că autorul e martor ocular. Însă, în critica biblică recentă, i se contestă lui Ioan calitatea de martor ocular, pentru că înălțimea teologiei și eleganța stilului literar din lucrare nu erau accesibile unui fiu de pescar.

Evanghelia după Ioan a fost scrisă la sfîrșitul primului secol al erei creștine, la Efes, în Asia Mică, unde sfîntul apostol Ioan a locuit în ultima parte a vieții sale. Evanghelia a fost redactată direct în limba greacă, iar ca dovadă sînt jocurile de cuvinte care nu au echivalent în aramaică și structura unitară a lucrării. Originea semitică a autorului (autorilor) reiese din explicațiile care se dau atunci cînd se vorbește despre obiceiurile evreiești sau cînd sînt traduse cuvintele aramaice (1, 38; 1, 41-42).

Destinatarii sînt creștini din lumea elenistă, fie greci nativi, fie de altă origine, așa după cum se deduce din scurta concluzie de la sfîrșitul evangheliei: „Isus a mai făcut înaintea discipolilor și multe alte semne, care nu sînt scrise în cartea aceasta. Acestea însă au fost scrise ca să credeți că Isus este Christos, Fiul lui Dumnezeu și, crezînd, să aveți viață în numele lui” (20, 30-31). Referitor

la semnele făcute de Isus, într-adevăr, au fost multe, dar Ioan a ales să vorbească doar despre șapte dintre ele. În evanghelia sa dezvoltă semnificațiile acestor semne pentru a-i face pe creștinii cărora li se adresează să creadă mai întemeiat în Isus, Mesia și Fiul lui Dumnezeu și, astfel, să fie mai uniți spiritual cu Dumnezeu.

Printre destinatari un loc aparte îl ocupă femeile, căci autorul critică mentalitatea vremii și susține că ele nu sînt inferioare bărbaților în comunitatea creștină. Astfel, la Ioan, femeia samariteană este prototipul misionarului (4, 4-42) și primul martor al Învierii este o femeie (20, 11-18).

Evanghelia după Ioan are mai multe părți: începe cu un „prolog” (1, 1-18), continuă cu „cartea semnelor” (1, 19-12, 50) și „cartea slavei” (13, 1-20, 31) și se termină cu un „epilog” în care sînt prezentate aparițiile lui Christos înviat în Galileea (21, 1-25).

„Prologul” conține temele și argumentele majore ale evangheliei, este ca un fel de uvertură într-o piesă muzicală. Aici se afirmă două lucruri importante despre Isus: el exista înainte ca lumea să fi luat ființă și, apoi, el este Cuvîntul întrupat care ni l-a descoperit pe Tatăl. În continuarea primului capitol se prezintă mărturia lui Ioan Botezătorul despre Isus, după care urmează chemarea primilor discipoli.

În „cartea semnelor” sau cartea faptelor miraculoase săvîrșite de Isus, sfîntul apostol Ioan dezvoltă interpretările semnificațiilor acestor semne apelînd la diferite genuri literare, cum ar fi reflecțiile scurte, narațiunile și discursurile. Primul semn este schimbarea apei în vin la nunta din Cana Galileii (2, 1-11), care înlocuiește ceremonialul evreu al spălărilor rituale și semnifică lucrarea creatoare și transformatoare a lui Isus. Al

WILHELM DANCĂ

doilea semn, vindecarea fiului funcționarului regal (4, 46-54) de către Isus prin rostirea de la distanță a unui cuvânt semnifică puterea dătătoare de viață a cuvântului. Această semnificație se poate atribui tuturor celor șapte semne. Al treilea semn, vindecarea unui paralytic care aștepta un ajutor ca să intre în piscina Betesda (5, 1-18) semnifică puterea apei de a oferi o viață nouă. Tema apei care țîșnește spre viața veșnică e dezvoltată în capitolul 4, în dialogul lui Isus cu femeia samariteană. În capitolul 6 avem două semne, înmulțirea pâinilor și mersul lui Isus pe apele Mării Galileii. Aceste două fapte miraculoase au legătură cu mana din pustiu și traversarea Mării Roșii, iar semnificația lor este exodul cel nou. Înmulțirea pâinilor este interpretată ca revela-re a lui Dumnezeu în Isus și, apoi, ca prezență reală a lui Isus în euharistie. Al șaselea semn este vindecarea tînărului orb din naștere (9, 1-41). Aici e dezvoltată tema conflictului dintre lumină și întuneric din capitolele 7 și 8 și subiectul controversei dintre Isus și farisei despre orbirea spirituală. Semnul simbolizează victoria lui Isus, lumina lumii, asupra întunericului păcatului. În fine, ultimul semn, „învierea” lui Lazăr (11, 1-57) este apogeul tuturor semnelor și semnifică darul vieții pe care îl pot primi toți cei care vor crede în Isus înviat.

În „cartea slavei” lui Isus se trece de la semn la realitatea semnificată. Domnul își începe „ceasul” său în camera de sus sau în cenacol, unde oferă o interpretare a patimii, morții și învierii sale.

Evanghelia după Ioan este o introducere progresivă în revelarea și cunoașterea slavei Fiului lui Dumnezeu, care a venit să-l descopere pe Tatăl și, apoi, să se întoarcă în slavă la Tatăl.

„Epilogul” e adăugat de ucenicii sfîntului Ioan, pentru că stilul literar grecesc adoptat în capitolul 21 este

diferit de cel folosit în celelalte părți ale evangheliei. Capitolul final prezintă aparițiile lui Isus înviat lângă Maria Galileii și misiunea pastorală care i-a fost încredințată lui Petru.

Teologia *Evangheliei după Ioan* nu este sistematică. De fapt, autorul nu și-a propus să scrie un tratat de teologie sau de christologie. Rămânând fidel tradiției biblice, el explică semnificațiile evenimentelor mântuitoare din viața lui Isus. Atenția lui se concentrează pe Christos, afirmând că el este condiția de posibilitate pentru a putea intra în viața veșnică și a-l descoperi pe Dumnezeu Tatăl. De aceea, invită să-l cunoaștem și să rămânem în comuniune cu el. Spre deosebire de evangheliștii sinoptici și de alți autori biblici, Ioan are o viziune mai largă și mai tradițională. Prezintă ansamblul vieții lui Isus, semne și cuvinte, fiind foarte atent la desfășurarea evenimentelor în timp. Subliniază că încununarea vieții lui Isus este învierea, când slava lui Dumnezeu se manifestă în lume, dar nu rămâne ca o coordonată a lumii. De aceea, numai cei ce vor crede în el, în înviere, se vor naște la o viață nouă.

Ioan a trăit la Efes, un oraș important pe coasta de Vest a Asiei Mici, răscruce de drumuri comerciale, religioase și culturale. Aici se afla templul zeiței Artemis, una din cele șapte minuni ale lumii. Vestigii arheologice importante arată că aici existau școli și biblioteci în care se discutau teme dezvoltate de principalele curente filozofico-religioase ale vremii: gândirea greacă, misticismul oriental și iudaismul. Caracterul original al evangheliei sale nu provine din influența culturilor și religiilor străine, ci din viața și cuvintele comunității creștine careia îi aparține. El prezintă evenimentele fondatoare ale credinței creștine și are avantajul de a fi cunoscut lucrările teologice elaborate deja de sfântul Paul,

WILHELM DANCĂ

în special scrisorile din timpul captivității și textele legate de comunitatea ucenicilor din Efes. De asemenea, a avut la îndemână și diferite texte liturgice. S-a folosit de aceste izvoare și a conceput evanghelia sa căutând să sublinieze prezența reală și rolul lui Isus Christos, Fiul lui Dumnezeu, în comunitate.

Evanghelia după Ioan are un caracter istoric, dar nu în sens pozitivist sau empiric, de aceea nu se ocupă de descrierea exactă a faptelor sau evenimentelor, ci de semnificația lor în contextul general al mântuirii lumii. S-a spus că istoria despre care vorbește Ioan este istorie „kerygmatică” sau „istorie calitativă”. Clement Alexandrinul o definea ca fiind o „evanghelie spirituală”. Preocuparea majoră a lui Ioan este înțelegerea profundă a lui Christos și a activității sale. Pentru a-l introduce pe cititor în cunoașterea lui Isus Christos, potrivit gradului de înțelegere al cititorului, Ioan a simbolizat istoria vieții lui Isus. Astfel, discipolul descoperă treptat că faptele sau cuvintele au diferite niveluri de sens și fac trimitere mereu la ceva care se situează dincolo de ele. „Semnul” joacă un rol important în acest parcurs de înțelegere a vieții Domnului Christos, însă lucrul acesta nu poate avea loc fără ajutorul darurilor Duhului Sfânt.

*****

În iconografia creștină Ioan este simbolizat printr-un vultur. Sfântul Toma de Aquino explică de ce vulturul și nu altă pasăre a cerului este simbolul potrivit. Astfel, evangheliștii sinoptici s-au ocupat de ceea ce Isus Christos a împlinit în trupul său, aici pe pământ, iar simbolurile pentru ei sînt ființe vii care trăiesc pe pământ: omul, boul și leul. În schimb, „Ioan, zburînd

ca un vultur deasupra norilor slăbiciunii omenești, contemplă lumina Adevărului neschimbător cu ochii inimii, ai celei mai pătrunzătoare și mai stabile priviri care îi este posibilă omului, și, fiind atent la divinitatea în-săși a Domnului Nostri Isus Christos, prin care el este egal cu Tatăl său, s-a străduit în principal, în evanghelia sa, să o prezinte, întrucât, ca om printre oameni, el a crezut că este necesar așa ceva. Despre acest zbor al lui Ioan s-a scris în *Cartea lui Iob*: «Oare de gura ta se înalță vulturul – adică Ioan – ca să-și pună pe înălțime cui-bul?», și apoi se adaugă: «Ochii lui zăresc pînă departe» (Iob 39, 27;29), căci cu privirea spiritului contemplă în-suși Cuvîntul lui Dumnezeu în sînul Tatălui”.

Dintre comentariile la *Evanghelia după Ioan*, amintim cîteva mai semnificative. Origen a scris un *Dialog cu Eraclid* (244-249) în care combate interpretarea gnostică potrivit căreia Cuvîntul sau Logosul nu este Dumnezeu, ci un intermediar al creației, un fel de demiurg. Origen fixează învățătura despre relația dintre Tatăl și Fiul, păstrînd unitatea și salvînd deosebirea de persoane. Dintre omiliile exegetice ale sfîntului Ioan Gură de Aur (344/354-407), optzeci și opt sînt dedicate *Evangheliei după Ioan*. Între anii 406-421, sfîntul Augustin a comentat *Evanghelia după Ioan* – *In Johannis evangelium tractatus* – lăsînd să se întrevadă preocuparea pentru sfîrșitul imperiului roman și invazia popoarelor barbare. În era carolingiană cîteva comentatori renumiți s-au ocupat de *Evanghelia după Ioan*: Alcuin (740-804), Claudiu de Torino (780-827), Rabanus Maurus (780-856), Walahfrid Strabo (808-849). În secolul al IX-lea cel mai onorant comentariu la prologul ioaneic a fost scris de Ioan Scotus Eriugena (815-877). În *Omilia la prologul lui Ioan* recunoaște calitățile extraordinare cu care a fost